

ПЕРЕДМОВА

Від початку широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України перед Українською державою і суспільством постали безпрецедентні виклики і загрози. При цьому поряд із протидією російському військовому вторгненню пріоритетними завданнями держави залишаються підтримання публічної безпеки і порядку, запобігання вчиненню адміністративних і кримінальних правопорушень, стабілізація фінансово-економічної ситуації та вжиття інших заходів щодо забезпечення нормальних умов життєдіяльності.

Як зазначено у Комплексному стратегічному плані реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, схваленому Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023, у суспільства зберігся чіткий запит на рішучі та позитивні зміни в усіх сферах життя, у тому числі правоохоронній, після перемоги України. З урахуванням цього, для підвищення якості життя кожного громадянина важливим є формування та зміцнення безпекового середовища, у якому громадяни відчуватимуть себе захищеними від протиправних посягань, природно-техногенних та інших загроз, та зможуть безперешкодно реалізовувати свої права та законні інтереси.

У межах реалізації державної політики у безпековій сфері Кабінетом Міністрів України створено Міжвідомчу робочу групу з питань забезпечення безпекового середовища в Україні – консультативно-дорадчий орган, основними завданнями якого є сприяння координації дій органів державної влади щодо забезпечення протидії загрозам в усіх сферах суспільного життя держави, зокрема у сфері громадської безпеки і порядку, пожежної та техногенної безпеки, воєнної безпеки, інформаційної безпеки, безпеки освітнього середовища, енергетичної безпеки, кібербезпеки, економічної та фінансової безпеки, екологічної безпеки, безпеки лікарських засобів, безпеки на транспорті під час війни та у післявоєнний період; підготовка пропозицій щодо створення та функціонування безпекового середовища в Україні; визначення шляхів, механізмів та способів вирішення проблемних питань у сфері безпекового середовища, що виникають під час реалізації державної політики; підвищення ефективності діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади із зазначених питань; удосконалення нормативно-правової бази з питань забезпечення безпекового середовища в Україні. Наведене є свідченням державного визнання необхідності послідовного здійснення

комплексу заходів, спрямованих на покращення стану безпекового середовища відповідно до потреб демократичного суспільства.

Важливу роль у зміцненні безпекового середовища виконує Міністерство внутрішніх справ України як головний орган у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, захисту державного кордону, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, протидії нелегальній міграції. Зокрема, у 2023 році Міністерство розпочало роботу над підготовкою проекту рамкового закону «Про організаційно-правові засади формування безпекового середовища в Україні». Також відповідно до вимог Закону України «Про Національну безпеку України» здійснюється підготовка проекту Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України, що передбачає потребу прогнозування (аналізу) майбутнього безпекового середовища.

Отже, з урахуванням наявних воєнно-політичних, економічних, соціальних та інших викликів сьогодення нині існує необхідність удосконалення організаційно-правових засад формування безпекового середовища, в тому числі з використанням можливостей юридичної науки.

У цій монографії, підготовленій колективом науковців, представлено теоретичні напрацювання щодо визначення поняття «безпекове середовище» як правової категорії, а також розглянуто низку актуальних питань стосовно зміцнення безпекового середовища, з урахуванням пріоритетів, визначених на державному рівні.

У межах виконаного дослідження поряд із теоретичними положеннями обґрунтовано низку пропозицій з удосконалення чинного законодавства і правозастосовної практики, зокрема, щодо діяльності правоохоронних органів. Сподіваємося, що пропонована монографія стане підґрунтям для продовження наукових напрацювань за відповідним напрямом, результати яких одержать практичне впровадження та сприятимуть вирішенню завдань державної політики щодо покращення стану безпекового середовища.

Сергій ВІТВИЦЬКИЙ

*ректор Донецького державного
університету внутрішніх справ,
полковник поліції,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України*